

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/523/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

317/2012. (IX. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹, ügyis, mint **kk. lánya** törvényes képviselője (a továbbiakban: panaszos) 2012. június 28-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. szeptember 26-án – Dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos postai úton terjesztette elő beadványát a Testületnél 2012. június 28-án, amelyben egy 2012. június 21-én történt balesettel kapcsolatosan a rendőri intézkedés elmulasztását kifogásolta.

I.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2012. június 21-én, 23 óra és 24 óra közötti időben az M7-es autópályán, É. közelében, az élettársa által vezetett kamion, egy hármas kamionos baleset részese volt, melynek során élettársa elhunyt. Erről a tényről a panaszos a panaszlevél megírása napjáig, azaz 2012. június hó 27-ig a rendőrségtől semmilyen értesítést nem kapott. A panaszos beadványában leírja, hogy élettársánál ott voltak az iratai, amelyből lakcíme, tartózkodási helye megállapítható volt, úgyszintén nála volt mobiltelefonja, amelyben szerepelt az úgynevezett ICE (*In Case of Emergency*) elérhetőség, amely a veszély esetén történő értesítésre vonatkozó adatokat tartalmazta. A panaszos szerint a baleset után, csak a kamion üzemeltetőjét értesítették, a panaszossal a hírt másnap délben, az élettársa

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

munkáltatójának felesége közölte. A panaszos, az esetről csak azokkal az információkkal rendelkezett, amit a sajtóhíradások tartalmaztak, illetve amelyekhez az interneten keresztül hozzájutott. A panaszos értetlenül áll az előtt, hogy miért fontosabb a közvélemény tájékoztatása az áldozat családtagjainál.

Fenti tényállás alapján kérte a panaszos az eset kivizsgálását, és az értesítési kötelezettség elmulasztása miatti felelősségre vonást, annak érdekében, hogy a jövőben senki mással hasonló eset ne fordulhasson elő.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a közlekedési baleset helyszíne szerint illetékes rendőr-főkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A P. Megyei Rendőrfőkapitány 2012. július hó 25-én írt levelében arról adott tájékoztatást, hogy a közlekedési balesetet az illetékességi szabályok alapján a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) Közlekedésrendészeti Főosztály Közlekedési-baleseti Osztály Helyszíni Szemle Alosztály (továbbiakban: Helyszíni Szemle Alosztály) állománya folytatta le, abban az É. Rendőrkapitányság nem vett részt, csak a szemle időtartama alatt az autópálya felhajtók zárását biztosították, ezért a Testület levelét további intézkedés céljából a BRFK Hivatalához továbbította. A hivatkozott levél megjegyzi, hogy az É. Rendőrkapitányság járőrei a személyazonosság megállapítására, illetve a hozzátartozó értesítésére vonatkozó kérést nem kaptak, a hozzátartozó értesítése a helyszíni szemlét lefolytató szerv feladata volt. A szemle jegyzőkönyv adatai szerint (szemle jegyzőkönyv 6. oldal, „A helyszínen tett intézkedések” rovat b) pontja), a Helyszíni Szemle Alosztály vezetője B. L. az értesítésről gondoskodott.

2) A BRFK Hivatala megküldte a Testületnek a BRFK Közlekedésrendészeti Főosztály Közlekedés-baleseti Osztály vezetője által 2012. augusztus 29-én készített jelentést (továbbiakban: jelentés) amely az alábbiakat tartalmazza.

A baleset napján, 2012. június hó 21-én, 23 óra 5 perc körüli időpontban az M7-es autópálya bal pályáján Budapest irányába közlekedett egy külföldi gépkocsivezető által vezetett járműszerelvény, amely haladása során a ...-es km szelvényben nekiütközött az előtte közlekedő kamion pótkocsijának. Az ütközés után – melynek során a külföldi gépkocsivezető megsérült – az elől haladó járműszerelvény a leállósávon, míg a hátulról érkező a külső forgalmi sávon állt meg. Ezt követően mintegy 15 perccel később érkezett a helyszínre a panaszos élettársa által vezetett kamion, amely nekiütközött a külső forgalmi sávban kivilágítatlanul álló járműszerelvénynek. Az ütközés következtében a panaszos élettársa a helyszínen elhunyt. A helyszín biztosítását az É. Rendőrkapitányság járőrei végezték, a szemle 23 óra 55 perckor kezdődött. A hatályos jogszabály szerint a közúti közlekedési baleset helyszínelését a Helyszíni Szemle Alosztály beosztottai végezték. A szemlebizottság vezetője H. P. r. százados, tagjai egy r. törzsszázlós és két r. törzsőrmester volt. A helyszíni szemle lefolytatása során, ellenőrző előjáróként megjelent B. L. r. főhadnagy, a Helyszíni Szemle Alosztály vezetője, aki, miután a panaszos élettársának gépkocsija mellé kitett

mobiltelefon többször is hívást jelzett, felvette a telefont. A hívás kezdeményezője, G. G. közölte, hogy a panaszos élettársa által vezetett kamion az ő tulajdonát képezi, továbbá ő az elhunyt személy munkáltatója is. B. L. r. főhadnagy tájékoztatást adott a balesetről és arról, hogy a panaszos élettársa elhunyt. G. G. ezt követően közölte, hogy kimegy a helyszínre, „illetve kérdésre kijelentette, hogy a halálesetről értesíti az elhunyt élettársát”. Erről a beszélgetésről B. L. r. főhadnagy tájékoztatta a szemlebizottság vezetőjét. A jelentés kiemelte, hogy ennek a telefonbeszélgetésnek az intézkedő rendőrök is fültanúi voltak. Ezt követően B. L. r. főhadnagy távozott a helyszínről, az intézkedésben nem vett részt, a szemle irányítását mindvégig H. P. r. százados végezte. A helyszín megsejteléséről szóló jegyzőkönyv helyszínen tett intézkedések rovat b) pontjában „Az elhunyt hozzátartozóinak kiértesítéséről, a helyszínen megjelenő B. L. Helyszíni szemle alo. Vezető gondoskodott” bejegyzés került rögzítésre.

A jelentés szerint a rendelkezésre álló adatok alapján a hozzátartozó értesítésére az eljáró rendőri szerv által – közvetlenül – illetve a lakóhely szerint illetékes rendőri szerv igénybevétele útján nem került sor.

A rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 11. § (3) bekezdése értelmében a bűncselekmény, vagy a baleset helyszínén életét vesztett, valamint súlyos és életveszélyes sérüléssel kórházba szállított személy közvetlen hozzátartozóját az ügyben eljáró rendőri szerv haladéktalanul értesíti. A rendőr az ilyen értesítést megfelelő körültekintéssel teszi meg. A Szolgálati Szabályzat 12. § (1) bekezdése értelmében közlekedési baleset helyszínén a rendőr a hatáskörébe nem tartozó ügyekben a helyszín megtekintése, vagy a szemle lefolytatása érdekében az ügyeletet értesíti. A baleseti helyszínelő kiérkezéséig a rendőr gondoskodik az elsődleges intézkedések megtételére, különös tekintettel az elsősegélynyújtásra, értesítésadásra, helyszínbiztosításra, tanúkutatásra, adatgyűjtésre, kárelhárításra a forgalom folyamatosságának biztosítására, a kiérkezést követően segíti a baleseti helyszínelő munkáját, elvégzi a rábízott feladatokat, különös tekintettel a forgalomirányításra, valamint helyszínelő felmérésre.

A közlekedési balesetek és a közlekedés körében elkövetett bűncselekmények esetén követendő eljárás szabályairól szóló 60/2010. (OT. 34.) ORFK utasítás (továbbiakban: ORFK Utasítás) 33. pont a) alpontja szerint a baleset miatt szükséges szemlét bizottságnak kell végrehajtania, ha a baleset halált okozott.

A baleset helyszínén a bizottságvezetői feladatokat – figyelemmel az ORFK Utasítás 34. pontjára – H. P. r. százados látta el. Az ORFK Utasítás 36. pontja alapján a szemle irányítását végző bizottságvezető felelős a szemle jog- és szakszerű lefolytatásáért, míg 37. pontjának 1) alpontja szerint a bizottság vezetője a jogszabályban előírt esetekben – a rendőrkapitánysági és megyei (fővárosi) rendőr-főkapitánysági ügyeletek, illetve más rendőri szervek szükség szerinti igénybevételeivel – köteles intézkedni a hozzátartozók kiértesítéséről. Az ORFK Utasítás 204. pont sb) alpontja szerint a helyszínen tartott szemléről felvett jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a sérült vagy elhunyt személy hozzátartozójának értesítésére tett intézkedéseket, annak módját és időpontját. Az ORFK Utasítás 228. pontja szerint a baleset következtében a helyszínen, vagy még a kórházba szállítást megelőzően életét vesztett, illetve súlyos, életveszélyes sérüléssel kórházba szállított személy közvetlen hozzátartozóját az ügyben eljáró rendőri szerv haladéktalanul értesíteni köteles, illetve ha az értesítendő személy lakóhelye az eljáró szerv illetékességi területén kívül van, a lakóhely szerint illetékes rendőri szerv igénybevételeivel intézkedik az értesítésről.

A jelentés ezt követően rögzíti, hogy: „figyelemmel arra, hogy a szemlebizottságot vezető H. P. r. százados elmulasztotta az értesítésre vonatkozó kötelezettségét, ezért kezdeményezem fegyelmi felelősségének vizsgálatát”.

A jelentés végül megjegyzi, hogy a baleset bekövetkezésének időpontja és a szemle megkezdésének időpontja közötti időkülönbség okán, a Szolgálati Szabályzat 12. § (1) bekezdése alapján, az értesítés adása a helyszínbiztosítást végző rendőrök kötelezettségét is képezte, azonban ennek megtörténtét a szemlebizottság vezetőjének ellenőriznie kellett volna.

III.

A Testület a panaszbeadványban foglaltak alapján vizsgálat tárgyává tette a panaszos által kifogásolt rendőri intézkedés – a halálesettel kapcsolatos értesítés – teljesítésének módját, ideértve e kötelezettséggel kapcsolatos mulasztást is.

A Testület a panaszeljárással során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak és kiskorú gyermekének a Magyarország Alaptörvénye XXIV. cikkébe foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panasszal kapcsolatosan saját hatáskörét vizsgálva az alábbiakat állapította meg.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában, a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el.

Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, azok közül is azok, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás), esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti rendelkezés értelmében a Testületnek nem terjed ki a hatásköre olyan kérdések vizsgálatára, amely a rendőrség egyes szervezeti egységei közötti, valamint adott szervezeti egységen belüli munkamegosztására, továbbá egyes rendőrökkel szembeni fegyelmi felelősség megállapítására irányul.

2) A Testület ezt követően vizsgálat tárgyává tette, hogy a közlekedési baleset kapcsán a rendőrök milyen módon teljesítették – illetve teljesítették-e – a hozzátartozó értesítésére vonatkozó kötelezettségüket.

A panaszos beadványában előadta, hogy élettársa 2012. június 21-én éjszaka közlekedési baleset során elhunyt, amelyről őt a rendőrség sem közvetlenül a baleset után, sem azt követően nem értesítette, a halálesetről csak élettársa munkáltatójának feleségétől szerzett tudomást, a balesetet követő napon a déli órákban.

A rendőrség a panaszos állítását nem cáfolta. Az abban foglaltakat azzal egészítette ki, hogy a baleset helyszínén ellenőrző eljáróként megjelent B. L. r. főhadnagy aki – miután a balesetben elhunyt gépkocsivezető mobiltelefonja többször is hívást jelzett – a telefont felvéve, kizárólag a tényekre szorítkozva, tájékoztatta a balesetről a hívó felet, G. G.-t, aki a balesetet szenvedett gépkocsivezető munkáltatójaként és a gépkocsi tulajdonosaként mutatkozott be. Rendőri állítás szerint G. G. az erre irányuló kifejezett kérdésre kijelentette, hogy a balesetről az elhunyt élettársát tájékoztatni fogja.

Az intézkedési kötelezettség alapja a vizsgált esetben is a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdése, amely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A kérdés kapcsán szükséges továbbá az Rtv. 24. § (1) bekezdésére emlékeztetni, miszerint: „A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni”.

Fenti rendelkezések alapján a közlekedési baleset bekövetkezése után a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett, melynek részletes szabályait a Szolgálati Szabályzat és az ORFK Utasítás tartalmazza. A Szolgálati Szabályzat 11. § (3) bekezdése szerint, „a bűncselekmény vagy a baleset helyszínén életét veszített, valamint súlyos és életveszélyes sérüléssel kórházba szállított személy közvetlen hozzátartozóját az ügyben eljáró rendőri szerv haladéktalanul értesíti. A rendőr az ilyen értesítést megfelelő körültekintéssel és tapintattal teszi meg. Ha gyermekkorú személy szenved sérülést, a rendőrség – közvetlen hozzátartozó hiányában – a gondozó, annak sikertelensége esetén az illetékes gyermekvédelmi hatóság értesítését is megkísérli”.

A Szolgálati Szabályzat 12. § (1) bekezdése ugyancsak tartalmaz – általános jellegű rendelkezést – a rendőr közlekedési balesettel kapcsolatos értesítési kötelezettségéről a következőképpen: „Közlekedési baleset helyszínén a rendőr a hatáskörébe nem tartozó ügyekben a helyszín megtekintése vagy a szemle lefolytatása érdekében az ügyeletet értesíti. A baleseti helyszínelő kiérkezéséig a rendőr gondoskodik az elsődleges intézkedések megtételére - különös tekintettel az elsősegélynyújtásra, értesítésadásra, helyszínbiztosításra, tanúkutatásra, adatgyűjtésre, kárelhárításra, a forgalom folyamatosságának biztosítására -, a kiérkezést követően segíti a baleseti helyszínelő munkáját, elvégzi a rábízott feladatokat, különös tekintettel a forgalomirányításra, valamint a helyszínelő felmérésre”.

A Szolgálati Szabályzat fenti rendelkezéseinek végrehajtására – a rendőr számára kötelező jelleggel – az ORFK Utasítás 37. pontjának 1) alpontja a következő iránymutatást adja: „A

bizottság vezetője, illetve ennek hiányában az eljárási cselekményt végrehajtó helyszínelő a helyszínbiztosításra vonatkozó feladatokon túl köteles különösen az alábbiakra:... a jogszabály által előírt esetekben - a rendőrkapitánysági és megyei (fővárosi) rendőrfőkapitánysági ügyeletek, illetve a más rendőri szervek szükség szerinti igénybevételével - intézkedni a hozzátartozók kiértékeléséről”.

A Testület jelen állásfoglalás III. részének 1. pontjában, saját hatáskörének vizsgálata kapcsán leszögezte, hogy nem tartozik a hatáskörébe annak vizsgálata, hogy a rendőrség, a működésére vonatkozó belső normákban, miként szabályozza a jogszabályi kötelezettségekből fakadó egyes feladatok végrehajtását. A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a Szolgálati Szabályzat speciális, kifejezetten az ügyben eljáró rendőri szervet kötelező rendelkezése – figyelembe véve a Rendőrség szervei illetékességi területének megállapításáról szóló 67/2007. (XII. 28) IRM rendelet 5. §-ának (1) bekezdés b) pontjában foglalt azon rendelkezést, amely szerint az M1 és az M7 autópálya Pest megyei szakaszára kiterjedően a közlekedésrendészeti és balesethelyszínelői feladatokat kizárólagos illetékességgel a BRFK látja el – egyértelmű eligazítást ad a jogalkalmazó számára.

A Testület a hatályos jogszabályi rendelkezések alapján megállapította, hogy a vizsgált panasz szempontjából releváns egyetlen – egyébként a rendőrség által is részletesen felhívott – norma sem ad lehetőséget arra, hogy a rendőrség a közlekedési baleset helyszínén elhunyt személy hozzátartozójának értesítését más, a rendőrség szervezetén kívül álló személyre bízza, sőt mi több, kifejezetten a rendőr, és csak a rendőr kötelezettségévé teszi az értesítés teljesítését.

A Testület álláspontja szerint a fentiekben körülírt, intézkedés elmulasztásában megnyilvánuló kötelezettségszegés sértette a panaszos és kiskorú gyermeke tisztességes eljáráshoz való jogát.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy sérült a panaszos és gyermeke tisztességes eljáráshoz való joga. A megállapított jogsérelem mértéke, mindenek előtt annak kegyeletet is sértő eredménye miatt, eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelemet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. szeptember 26.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag